

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060195897493616

ბრძანება №260

ქ. თბილისი

27 / მაისი / 2016 წ.

შპს „ენერგოტრანსი“-ს 500 კვ ძაბვის ქსანი-სტეფანწმინდას ელექტროგადამცემი ხაზის განთავსებაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „ლ“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №27; (24.05.2016 წ) საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილ შპს „ენერგოტრანსი“-ს 500 კვ ძაბვის ქსანი-სტეფანწმინდას ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „ენერგოტრანსი“-მ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით № 27; (24.05.2016 წ) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „ენერგოტრანსი“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „ენერგოტრანსი“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში- საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

მინისტრი

გიგლა აგულაშვილი

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. ნა, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 27

24 მაისი 2016 წ

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება - 500 კვ ძაბვის ქსანი-სტეფანწმინდა ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობა და ექსპლუატაცია.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი - შპს „ენერგოტრანსი“. ქ. თბილისი, ისნის რაიონი, ქინძმარაულის ქ. №16
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა - მცხეთის, დუშეთის და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტები
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი - 19.04.2016 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ - ფონდი „მსოფლიო გამოცდილება საქართველოსათვის“

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილია, შპს „ენერგოტრანსი“-ს 500 კვ ძაბვის ქსანი-სტეფანწმინდა ელექტროგადამცემი ხაზის (ეგხ) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში

ეგხ გადის მცხეთის, დუშეთის და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიებზე. ეგხ-ს სიგრძე იქნება მიახლოებით 100 კმ. დაგეგმილი ეგხ-ს მონაკვეთის დასრულება დაგეგმილია 2016 წლის ბოლოსთვის.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად:

განხილულია ეგხ-ს შემდეგი ალტერნატიული ვარიანტები: „ნულოვანი“ („პროექტის გარეშე“) ალტერნატივა, ტექნიკური ალტერნატივები, ანძის ალტერნატივები, მარშრუტის ალტერნატივები, რომელშიც წარმოდგენილია 2 ქვეალტერნატივა.

მარშრუტის შესარჩევად შედარებულ იქნა ორი ალტერნატივა: პროექტში წარმოდგენილი 500 კვ ხაზის საბოლოო ვარიანტი და არსებული 110 კვ-იანი ხაზის დერეფანი. აღსანიშნავია, რომ არსებულ 110 კვ გადამცემ ხაზს აქვს საკუთარი ფუნქცია, რომელიც ვერ იქნება ჩანაცვლებული 500 კვ ეგხ-ს მშენებლობით. 110 კვ ხაზის დემონტაჟი ეკონომიკურად, ეგხ ქსელების სისტემის მდგრადობის და ეფექტურობის თვალსაზრისით გაუმართლებელია. გარდა ამისა, არსებული 110 კვ ეგხ-ს დერეფანში დამატებით 500 კვ ხაზის მშენებლობა ტექნიკურად შეუძლებელია. უნდა აღინიშნოს, რომ არსებული 110 კვ ხაზის მარშრუტი გადის კიდევ უფრო რთულ რელიეფში, შესაბამისად, არსებული ანძების დემონტაჟი, მათი გამოტანა და სანაცვლოდ უფრო დიდი ანძების დამონტაჟება მეტ ხარჯთან და, რაც მთავარია - მეტ რისკებთან არის დაკავშირებული, ვიდრე ახალ მარშრუტზე 500 კვ ხაზის მშენებლობა. მარშრუტის ცალკეულ მონაკვეთებზე საერთოდ შეუძლებელია 500 კვ ეგხ-ს ანძების მონტაჟი მათი მოცულობის, საძირკველის ფართისა და წონის გათვალისწინებით.

რაც შეეხება ქვეალტერნატივებს, საჯარო განხილვის ეტაპზე, პირველ შემთხვევაში შემოთავაზებული დერეფნის ცალკეული მონაკვეთები კვეთდა ყაზბეგის ეროვნული პარკის პერიფერიულ უბნებს 3 მონაკვეთზე. დეტალური პროექტირების ეტაპზე შესაძლებელი გახდა პროექტში ცვლილების შეტანა და ორი ლოკალური მონაკვეთის - სოფ. სნოსთან და სოფ. კარკუჩასთან ანძების განლაგების იმგვარად შეცვლა, რომ ეგხ-ს დერეფნის შერჩეული ალტერნატივით არც ერთი ანძა არ ხვდება დაცული ტერიტორიის ფარგლებში. (ეკოლოგიური ექსპერტიზის პროცესში შპს „ენერგოტრანსი“-ს მიერ დამატებით წარმოდგენილი წერილით ირკვევა შემდეგი: 3 მონაკვეთზე, სადაც ხაზი კვეთდა დაცული ტერიტორიების საზღვრებს, განახლებული მარშრუტით ხაზის განაპირა სადენები არ კვეთს ვიზიტორთა ზონების საზღვრებს, რაც ნიშნავს, რომ დაცული ტერიტორიის საზღვრებში არ განხორციელდება სამშენებლო - სამონტაჟო სამუშაოები. ტრადიციული გამოყენების ზონის გადაკვეთა ხდება სადენით (დაახლოებით 20-25 მეტრის სიმაღლეზე) მხოლოდ ერთ მონაკვეთზე, სოფელ სნოს მიმდებარე ტერიტორიაზე, ზემოხსენებულ ტერიტორიაზე არ განხორციელდება ანძების განთავსება და არც სამონტაჟო სამუშაოები).

ქვეალტერნატივის მეორე შემთხვევაში შემოთავაზებულია ალტერნატიული მარშრუტის მოწყობა ქსნის ქვესადგურთან ახლოს 110 კვ გადამცემი ხაზებისა და ქართლის

გადამცემი ხაზების ორჯერ გადაკვეთის თავიდან აცილების მიზნით. ეს ალტერნატივა ითვალისწინებს ანძის მალეზის რეკონსტრუქციას და ყაზბეგის ეგხ-სა და არსებულ 500 კვ ეგხ-ს შემომავალ ხაზებს შორის.

გარდა აღნიშნული ალტერნატივებისა, წინასაპროექტო ეტაპზე 3 და 4 ანძის წერტილებს შორის არსებულ ხელოვნურ ტყეში ხანძრის თავიდან აცილების მიზნით 2014 წელს „ფიჩნერის“ მიერ მომზადებულ დოკუმენტში მითითებული ორი ალტერნატივიდან შეირჩა დასავლეთ მარშრუტი, რომელიც გადის არსებულ ენერგოდერეფანში, სადაც ერთი ელექტროგადამცემი ხაზი უკვე აგებულია.

მეორე შემთხვევაში, გუდამაყრის უღელტეხილზე მარშრუტი შეირჩა შედარებით ნაკლები დახრილობის ფერდობზე, რომელიც კვეთს მთის უღელტეხილს ხმელეთის ზედა ნიშნულს ქვემოთ. ამ ალტერნატივას მიენიჭა უპირატესობა ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნების თვალსაზრისით და მოიცავს ანძის შემდეგ წერტილებს: 167, 168ა, 169ა, 169ბ და 170 ანძები.

ქსანი-სტეფანწმინდის 500 კვ ძაბვის ეგხ გადის მცხეთის, დუშეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტების გავლით და გადაკვეთს შემდეგ სოფლებს, მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფლები: ქვემო ქანდა, ქსანი, ძალისი, ერედა, წილკანი. დუშეთის მუნიციპალიტეტის სოფლები: ქვენამთა, ბურსაჭილი, ჩოხი, დუმაცხო, ზანდუკი, ფასანაური, გუდამაყარი, ხოზა, ჭართალა, მჭადიჯვარი. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სოფლები: სტეფანწმინდა, აჩხოტი, სნო, ახალთციხე, კარკუჩა.

ეგხ ქსნის არსებული ქვესადგურიდან, რომლისთვისაც ეგხ-ს საჰაერო ქსელის შესაერთებლად საჭირო გახდება ე.წ. მალეზის გადალაგება, დაუკავშირდება სტეფანწმინდის საპროექტო ქვესადგურს. სტეფანწმინდის ქვესადგურისათვის წინასწარ შერჩეული ტერიტორია მდებარეობს გორაკის მობრტყელებულ პლატოზე ქალაქ სტეფანწმინდასთან ახლოს, ზღვის დონიდან დაახლოებით 1000 მეტრზე.

საპროექტო ეგხ-ს ბუფერული დერეფანი შეადგენს 100 მეტრს. უშუალოდ ეგხ-ს დერეფანი იქნება - 76 მეტრი (კიდურა სადენებიდან იქნება - 30 მეტრი, ხოლო - კიდურა სადენებს შორის მანძილი იქნება - 16 მეტრი).

ეგხ სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე მოხდება ხაზის მიმართულების დადგენა, მისასვლელი გზების მოწყობა, ანძის დამაგრება და უბნის მომზადება ეროზიისგან დაცვის (სადაც მოითხოვება) მიზნით. ანძის აღმართვის დასრულების შემდეგ გაიზომება დამიწება და საჭიროების შემთხვევაში განხორციელდება დამატებითი დამიწება.

ეგხ-ს მშენებლობის ბოლო ეტაპს წარმოადგენს ელ. გამტარების და ელ. დამამიწებელი სადენების დაჭიმვა საიზოლაციო ზონარების დამაგრების და ანძის მოწყობილობების დამაგრების ჩათვლით. შემდგომ, შემოწმდება/გაიზომება საჰაერო ხაზის ძირითადი პარამეტრები: წინალობა, ელ. ინდუქციულობა და ელ. ტევადობა.

ანგარიშში აღწერილია საპროექტო ტერიტორიის ბუნებრივი გარემო (ფიზიკურ-გეოგრაფიული გარემო და ბიოლოგიური გარემო) წარმოდგენილია სოციალური ზემოქმედების შეფასების შესახებ ინფორმაცია, სადაც აღწერილია პროექტის ზოგადი სოციალურ-ეკონომიკური ზემოქმედება, კულტურული მემკვიდრეობა და მიწათსარგებლობაზე ზემოქმედება. გარდა აღნიშნულისა, წარმოდგენილია შესაბამისი პოტენციური ზემოქმედებების აღწერა გარემოზე და შემარბილებელი ღონისძიებები.

სავარაუდოდ, სამშენებლო ბანაკები განთავსდება ქსანში, ძალისში, მჭადიჯვარში, დუდაურებში, ბურსაჭილში, კარკუჩაში, ფასანაურის და სტეფანწმინდის დასახლებაში. ბანაკების რაოდენობა და მათი ადგილმდებარეობა შერჩეული იქნება სამშენებლო სამუშაოების კონტრაქტორის მიერ. რეალურად, ბანაკები წარმოადგენს აღჭურვილობისათვის განკუთვნილ ეზოებს, რომლებიც გამოყენებული იქნება აღჭურვილობის და გადასაზიდი საშუალებების შესანახად, საწვავისათვის და ა.შ.

ჩვეულებისამებრ, მუშების დაბინავება ხორციელდება ბინების დაქირავებით (შესაძლებელია სხვა ალტერნატივის გამოყენება. ალტერნატივის შერჩევა დამოკიდებულია მშენებელ კონტრაქტორზე). თითოეული ბანაკის ადგილმდებარეობა შეთანხმებული იქნება შპს „ენერგოტრანსთან“. ბანაკებში მოწყობილ საცხოვრებლებში განთავსებული იქნება არა უმეტეს 30 – 40 ადამიანი.

აღწერილია ეგზ-ს ტრასის გეოლოგიური გარემო. შეფასებულია ეგზ-ს ზემოქმედება გეოლოგიურ გარემოზე. აღნიშნულია, რომ გრუნტის ფიზიკურ-მექანიკური (გეოტექნიკური) მახასიათებლები და მზიდუნარიანობა დამაკმაყოფილებელია თითქმის ყველა უბანზე, სადაც უნდა აშენდეს საყრდენი ანძები. რაც შეეხება გეოლოგიურ საფრთხეებს, საპროექტო დერეფანში და მის მიმდებარე ტერიტორიაზე, მოსალოდნელი საშიში გეოლოგიური პროცესების მიუხედავად საყრდენი ანძების ოპტიმალური განლაგების გათვალისწინებით, საშიშროების რისკი მინიმუმამდე იქნება დაყვანილი.

ანძების უბნების დეტალური გეოტექნიკური კვლევა და მდებარეობის საბოლოო დაზუსტება განხორციელდება დეტალური პროექტირების ეტაპზე. მიმართულების ოპტიმიზაციისთვის შესაძლოა საჭირო გახდეს ლოკალური მარშრუტის ცვლილება. ყველაზე რთული უბნებისათვის (ღვარცოფული მონაკვეთები და უკიდურესად ციცაბო ფერდობები, სადაც მაღალია შვავების და მეწყერების რისკებიც) გათვალისწინებული არის საყრდენი ანძების ნაცვლად – შეკიდული ჯაჭვური ხაზების მოწყობა. ჯაჭვური საკიდების გამოყენება გათვალისწინებულია ზვავსაშიშ, ან მყინვარის ნაპრალოვან მონაკვეთებში.

აღწერილია სამშენებლო სამუშაოების დროს მიწის მართვის საკითხები. განხილულია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

ყველა სამუშაო უბანი (გარდა იმ უბნებისა, რომლებიც მუდმივად დაკავებულია ქვე-სადგურით, კომპეტიტა და დამხმარე ნაგებობებით) დაექვემდებარება საწყის მდგომარეობაში აღდგენას (რელიეფი, ნიადაგის ფენა, მცენარეული საფარი).

500 კვ საჰაერო გადამცემი ხაზისთვის საჭიროა ფართო მიწის სამუშაოები, მაგრამ ამ ეტაპზე ზუსტი რაოდენობის განსაზღვრა შეუძლებელია, ვინაიდან აღნიშნული დამოკიდებულია კონტრაქტორის მიერ შემუშავებულ ანძის საძირკვლის პროექტზე, ანძის ზუსტ ადგილმდებარეობაზე და სამშენებლო სამუშაოების მეთოდოლოგიაზე. შემავსებელი მასალის კარიერები მდებარეობს მდ. არაგვის ხეობაში ველზე. ანძის ფუძისათვის შემავსებელ მასალად, ჩვეულებრივ გამოიყენება ფუძის მიწის ამოდების დროს მოპოვებული მასალა. თუმცა, იმ შემთხვევაში, თუ ამოდებული მასალა მოიცავს ტალახს, ცემენტის ხსნარს, ან ტორფს - დამატებითი შემავსებელი მასალის გამოყენება მოხდება აღნიშნული კარიერებიდან.

ქვესადგურის ტერიტორიაზე, 500 კვ ეგზ-ს საპროექტო უბნებზე და მისასვლელ გზებზე ძირითადად იკვეთება სასოფლო-სამეურნეო და სატყეო ფონდის მიწები. გადამცემი ხაზების მხოლოდ ძალიან მცირე ფრაგმენტები კვეთს სუბ-ურბანულ და სოფლის დასახლებული ტერიტორიების სახელმწიფო მფლობელობაში არსებულ მიწებს. მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფლებში ეგზ გადაკვეთს კერძო საკუთრებაში არსებულ 182 მიწის ნაკვეთს (98 მიწის ნაკვეთი მდებარეობს სოფლებში ძალისი, წილკანი და ერედა; 73 მიწის ნაკვეთი მდებარეობს ძალისი-ქანდის მონაკვეთის გაყოლებაზე და 11 ნაკვეთი მდებარეობს სოფელ ქსანში). დუშეთის მუნიციპალიტეტის სოფლებში, ელექტროგადამცემი ხაზი გადაკვეთს კერძო საკუთრებაში არსებულ 168 მიწის ნაკვეთს და საძოვრის დიდ ტერიტორიას, რომელიც აქტიურად გამოიყენება.

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სოფლებში, ელექტროგადამცემი ხაზი გადაკვეთს 157 მიწის ნაკვეთს (სტეფანწმინდის დასახლებაში - 23 ნაკვეთს, 12 ნაკვეთს სოფელ აჩხოტში, 52 ნაკვეთს სოფელ სნოში, 48 ნაკვეთს სოფელ ახალთციხეში და 22 ნაკვეთს სოფელ

კარკუჩაში). მთლიანობაში ზემოქმედების ქვეშ მოექცევა კერძო საკუთრებაში არსებული 507 ნაკვეთი 108 რეგისტრირებული ნაკვეთის ჩათვლით.

ზემოქმედების არეში ხვდება რვა ერთ-სართულიანი კერძო სახლი, ცხრა ორ-სართულიანი საცხოვრებელი შენობა, ერთი მშენებლობის პროცესში არსებული ქარხნის შენობა (მინერალური წყლის ქარხანა “პეპსიკოლა”), ორი კომერციული შენობა (კოლექტიური ფერმის ყოფილი ადმინისტრაციული შენობა და ყოფილი თვითმომსახურების მაღაზია, ორივე მდებარეობს სოფელ ზანდუკში). ზემოქმედების არეში ხვდება შემდეგი საზოგადოებრივი და კულტურული ობიექტები: სასაფლაო (სოფელი ახალთციხე); რიტუალების სახლი (სოფელი კარკუჩა); სოფ ზანდუკში სასაფლაოს მახლობლად არსებული ეკლესია.

პროექტის ზემოქმედების ზონაში არსებული ხეხილის ხეები ხვდება ძირითადად საკარმიდამო ტერიტორიებზე, მცირე რაოდენობით. ზემოქმედების ქვეშ ძირითადად ხვდება სახნავ-სათესი ნაკვეთები და ბოსტნეულის ბაღები, რომლებიც ძირითადად პირადი მოხმარებისთვის გამოიყენება (სახნავი და სათესი - 278 ნაკვეთი; კერძო საკუთრებაში არსებული სათიბი მინდორი/სამოვარი - 97 ნაკვეთი; მოსახლეობის მიერ გამოყენებადი სათიბი მინდორი/სამოვარი - 6 ნაკვეთი).

ჩატარებული არქეოლოგიური დაზვერვების შედეგად გამოვლინდა სამშენებლო ზონაში მოხვედრილი 14 ობიექტი. მათგან ხუთი არქეოლოგიური ობიექტია. GFS კოორდინატებით მონიშნულ ობიექტებზე არ განხორციელდება მაღალი ძაბვის ანძების აღმართვა. ეს განსაკუთრებით ითქმის არქეოლოგიურ ობიექტებთან დაკავშირებით. ანძების მშენებლობის ადგილები გადატანილი იქნება ისეთ ადგილებში, სადაც ჩამოთვლილ ობიექტებს არ შეექმნებათ დანგრევის საფრთხე. ეს საკითხი ადვილად მოგვარებადია, თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ საკვლევი დერეფნის სიგანე 100 მეტრია და მშენებლებს აქვთ საშუალება მაღალი ძაბვის ანძების ადგილმდებარეობის კორექტირებისა. მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, არქეოლოგიურ ძეგლებთან დაკავშირებული ყველა საკითხი შეთანხმდება კულტურის სამინისტროსთან მშენებლობის ნებართვის მოპოვებისას, ნებართვის გაცემის წესების შესაბამისად.

ელექტრული და მაგნიტური ველების ძირითადი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონიძიებებია სანიტარული დაცვის ზონების მოწყობა და ელექტროგადამცემი ხაზის მოწყობილობებისა და ქვესადგურის უსაფრთხო მანძილის დაცვა საცხოვრებელი და საზოგადოებრივი უბნებიდან. გარდა აღნიშნულისა, მითითებულია, რომ შპს „ენერგოტრანსი“ ეგხ-ს იმგვარად მოაწყობს, რომ ხაზი არ გაივლის საცხოვრებელი სახლებიდან 30 მ-ის რადიუსში. ამას გარდა, ხაზის მოწყობილი უბნების გასწვრივ კომპანია ითანამშრომლებს ხაზიდან 30 მ-ის რადიუსში განლაგებული საცხოვრებელი სახლების მაცხოვრებლებთან/მესაკუთრებებთან, რათა მათი გადასახლება და კომპენსაცია სამართლიანად მოხდეს. დეტალური პროექტირების ეტაპზე შესაძლებელია გადატანილი იქნას არსებული ხაზის მცირე მონაკვეთები. საკუთრების უფლების მქონე მოსახლეობასთან ურთიერთობა მოხდება განსახლებისა და კომპენსაციების გეგმის შესაბამისად.

ხაზის ექსპლუატაციაში გაშვების პირველ წელს შპს „ენერგოტრანსი“ ელექტრო-მაგნიტურ ველს გაზომავს ხაზიდან 100 მ-ის რადიუსში არსებულ ყველა დასახლებულ სახლში. თუ სახლის რომელიმე ნაწილში ელექტრომაგნიტური ველის დამაბულობა გადააჭარბებს 0.5 კვ/მ-ს, კომპანია უზრუნველყოფს ელექტრომაგნიტური ველის ისეთ ეკრანირებას, რომელიც ენერჯის დონეს დასაშვებ ნორმამდე შეამცირებს. წინააღმდეგ შემთხვევაში გადაიტანს ხაზს ან გადაასახლებს მაცხოვრებლებს განსახლებისა და კომპენსაციის გეგმის შესაბამისად. ამას გარდა, ხაზიდან 100 მ-ის რადიუსში მაცხოვრებელ პირებს ექნებათ შესაძლებლობა, მოითხოვონ ელექტრომაგნიტური ველის გაზომვა მათ

სახლებში. თუ იგი 0.5 კვ/მ-ს გადააჭარბებს, შპს „ენერგოტრანსი“ მოახდენს მის ეკრანირებას, გაატარებს მისი ნორმამდე შემცირების სხვა ზომებს, ან გადაასახლებს მოსახლეობას განსახლებისა და კომპენსაციის გეგმის შესაბამისად.

ანგარიშში აღწერილია მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციები და მოსალოდნელი შედეგები. აღნიშნულია, რომ განხორციელდება ეგხ-ს მდგომარეობის პერმანენტული მონიტორინგი. შპს „ენერგოტრანსი“ უზრუნველყოფს ინფორმაციას, თუ რა უსაფრთხოების ზომები უნდა იქნას მიღებული მოსახლეობის მიერ. ეგხ-ს მშენებლობისა და ფუნქციონირების მთლიანი პერიოდის განმავლობაში, კომპანია გამოაქვეყნებს 24-საათიან საკონტაქტო ტელეფონის ნომერს პრობლემებისა და ხაზის დაზიანებების შესატყობინებლად.

ყოველ ანძას ექნება შესაბამისი ნიშნები, ქართულ და მიმდებარე მაცხოვრებლების ენებზე, რომლებიც გააფრთხილებენ წესრიგის დამრღვევებს დენის დარტყმის, ჩამოვარდნის და სხვა საფრთხეების რისკების შესახებ.

სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე მომზადდება ხანძრის პრევენციისა და მენეჯმენტის გეგმა, რომელიც საჭიროებისამებრ განახლდება. დასაქმებული პირები ტრენინგს გაივლიან უსაფრთხოების საკითხებზე. გარე მოწყობილობების დამიწების სისტემების ტექნიკური მოთხოვნების შესაბამისად, კონტრაქტორი დაამონტაჟებს ზადიან დამიწების სისტემას. ყველა გარე მოწყობილობა და კონსტრუქცია დაცული იქნება ელვისგან საელვარებისა და ელვის გამტარების მეშვეობით. საელვარები მიუერთდება გარე დამიწებას.

განხილულია ბიოლოგიური გარემო და მასზე ეგხ-ს მშენებლობით გამოწვეული ზემოქმედებები. წარმოდგენილია შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები. ჩატარდა დეტალური ბოტანიკური კვლევები დაგეგმილი ეგხ-ს დერეფანში. შესაბამისად, გამოვლინდა ეგხ-ს მშენებლობით და ოპერირებით გამოწვეული მოსალოდნელი უარყოფითი და ნარჩენი ზემოქმედება, როგორც საპროექტო დერეფანში, ისე მიმდებარე ტერიტორიების ფლორასა და მცენარეულობაზე. გამოვლინდა პროექტის ზემოქმედების ზონაში წარმოდგენილი სხვადასხვა კონსერვაციული ღირებულების მქონე მცენარეთა თანასაზოგადოებები და სახეობები, აგრეთვე ეკონომიკური ღირებულების მქონე მცენარეები. მოსალოდნელია დაცულ სახეობებზე ზემოქმედება.

ეგხ-ს დერეფანი გადის სატყეო ფონდის ტერიტორიაზე. წარმოდგენილი კოორდინატების მიხედვით სატყეო ფონდის ტერიტორიაზე ხვდება ეგხ-ს დერეფნის 291,3 ჰა.

შპს „ენერგოტრანსი“ გეგმავს განახორციელოს დამატებით ეკოლოგიური კვლევები, რომელიც მოიცავს ზემოქმედების არეში მოქცეული წითელი ნუსხის მცენარეთა სახეობების აღწერას, ტყის კადასტრულ ინვენტარიზაციას და ჭრას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების რაოდენობრივ და სახეობრივ აღწერას. ამ აღწერების შესაბამისად მოხდება შემარბილებელი ღონისძიებების კორექტირება, სატყეო ფონდიდან მიწების ამორიცხვის და წითელი ნუსხის მცენარეების ბუნებიდან ამოღების პროცედურების შეთანხმება საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან.

ოპერირების ეტაპზე, მცენარეული საფარის კონტროლის მიზნით დამხმარე სამუშაოები (ხეების ჭრა) ჩატარდება 5-8 წელიწადში ერთხელ.

განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილებულია ორნითოფაუნაზე. საპროექტო ზონაში დაფიქსირებულია ფრინველების მინიმუმ 153 სახეობა. ანგარიშში წარმოდგენილია სენსიტიური უბნები, რომელთა მონაკვეთებზეც დაგეგმილია ფრინველებზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება. დაგეგმილია კომბინირებული მეთოდის გამოყენება, ეგხ-ებზე სარაკუნოები და მოძრავი მოწყობილობები დამაგრდება გუდამაყრის უღელტეხილსა და მტკვრის ხეობის

მონაკვეთებზე, რომლებიც მაღალენსიტიურ უბნებს წარმოადგენს, ხოლო დანარჩენ მონაკვეთებზე დამაგრდება მხოლოდ ბურთები, ე.წ. სფეროები. მარკერები ძირითადად მოეწყობა დამიწების ხაზზე, რადგან არსებული მონაცემების თანახმად, უბედური შემთხვევები ყველაზე ხშირია დამიწების ხაზზე.

ეგხ-ს დერეფნის, ანძების უბნებისა და დამხმარე ობიექტის (მისასვლელი გზები, ბანაკები) ზუსტი ადგილმდებარეობის განსაზღვრის შემდგომ, განხორციელდება წინასამშენებლო კვლევა ყოველ კონკრეტულ უბანზე ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ფაუნისტური რეცეპტორების (მცირე ბუძუმწოვართა სოროების; ფრინველთა და ხელფრთიანთა ბუდეების; მნიშვნელოვანი ლოკალური ჰაბიტატების) გამოსავლენად და დამატებითი (ლოკალური) შემარბილებელი ღონისძიებების დასაგეგმად.

ეგხ-ს საპროექტო მიმართულება გადის ლანდშაფტის სხვადასხვა ტიპებში: მცხეთის რაიონში და დუშეთისა და ყაზბეგის რაიონებში, დასახლებულ ტერიტორიებთან ახლოს მდებარე ძლიერ გარდაქმნილი სასოფლო-სამეურნეო ლანდშაფტი; სატყეო ტერიტორია დუშეთისა და ყაზბეგის რაიონებში; ბუნებრივი მთიანი ლანდშაფტი მცირე მცენარეული საფარით. უარყოფითი ვიზუალური ზემოქმედების მინიმუმამდე დასაყვანად გამოყენებული იქნება თანამედროვე ესთეტიური ანძები და თხელი ელ. გამტარები.

საპროექტო დოკუმენტაციაში აღწერილია მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ ინფორმაცია და მათი უსაფრთხოდ მართვის საკითხები.

ასევე წარმოდგენილია ქსანის სტეფანწმინდის 500 კვ გადამცემი ხაზების მშენებლობის გარემოსდაცვითი და სოციალური მენეჯმენტის გეგმა (მატრიცა) და ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მონიტორინგის გეგმა.

გზმ-ს ანგარიშს დანართის სახით თან ახლავს: ზოოლოგიური კვლევის ანგარიში; არქეოლოგიური კვლევის ანგარიშები; გეოტექნიკური მონაცემები; ნარჩენების მართვის გეგმა პროექტის ძირითად და დამხმარე ობიექტებზე; საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა; ატმოსფერულ ჰაერში სამშენებლო ოპერაციებთან დაკავშირებული მავნე ნივთიერებათა ემისიები; დამოწმებული ლიტერატურა; გზმ-ს მომზადებაში ჩართულ ექსპერტთა სია.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია:

1. უზრუნველყოს მშენებლობა და ექსპლუატაცია წარმოდგენილი გზმ-ს ანგარიშის შემარბილებელი ღონისძიებების, მენეჯმენტისა და მონიტორინგის გეგმის შესაბამისად;
2. სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს:
 - ავარიული სიტუაციების მართვის დეტალური გეგმა, სადაც ასევე ასახული იქნება ინფორმაცია ეგზ-ს ტექნიკური ავარიის (მ/შ სადენების გაწყვეტის, ანძების წაქცევის) შემთხვევაში მოსახლეობაზე ზემოქმედების სახეების და შესაბამისი პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
 - დაგეგმილი მისასვლელი გზების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, რომელიც უნდა მოიცავდეს: თითოეული მონაკვეთის ადგილმდებარეობის შესახებ ინფორმაციას; მიწის ფართობის, საკუთრების ფორმისა და კატეგორიის შესახებ ინფორმაციას; ნიადაგურ დახასიათებას; ძირითად ტექნიკურ პარამეტრებს; გარემოზე ზემოსალოდნელი ზემოქმედების სახეებს; ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებებს; გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელ/საკომპენსაციო ღონისძიებებს;
 - სამშენებლო ბანაკ(ებ)ისა და სამშენებლო მოედნ(ებ)ის შესახებ ინფორმაცია, რომელიც უნდა მოიცავდეს: ადგილმდებარეობის შესახებ ინფორმაციას; მიწის ფართობის, საკუთრების ფორმისა და კატეგორიის შესახებ ინფორმაციას; ნიადაგურ დახასიათებას; სიტუაციურ და სქემატურ ნახაზებს, ფართობისა და მასზე განთავსებული ობიექტებს პარამეტრების მითითებით და გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციას;
 - მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპების გარემოსდაცვითი მართვის დეტალური გეგმა.
3. იმ შემთხვევაში, თუ საპროექტო გზის მშენებლობა გამოიწვევს საკომუნიკაციო ობიექტების გადატანას, უზრუნველყოს აღნიშნული კომუნიკაციების მფლობელებთან შეთანხმება. ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ მოხდება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვას დაქვემდებარებული ობიექტების ტრასის ცვლილება - უზრუნველყოს მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული პროცედურების გავლა;
4. იმ შემთხვევაში, თუ ეგზ-ს მშენებლობა გამოიწვევს არსებულ ქვესადგურ „ქსანი“-ში დამატებით სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებას, აღნიშნული დაექვემდებარება „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული პროცედურების გავლას;
5. ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონაში სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შემთხვევაში უზრუნველყოს საქართველოს მთავრობის №242 დადგენილებით განსაზღვრული სპეციალური დანიშნულების ტყითსარგებლობის ნებართვის მიღება;
6. არ განახორციელოს ყაზბეგის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ზონაში ეგზ-ს სამშენებლო სამუშაოები (მ/შ ტექნიკის გადაადგილება);
7. ვინაიდან ეგზ-ს ტრასის დერეფანი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში, სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე აღნიშნული საკითხი უნდა შეათანხმოს ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;
8. ეგზ-ს მშენებლობის დაწყებამდე განახორციელოს ეგზ-ს ტრასის საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები, მათ შორის ეგზ-ს ანძების განთავსების დეტალური შესწავლა.

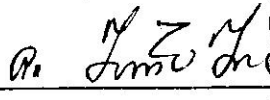
- გრუნტების საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების მიხედვით დაადგინოს პრობლემური უბნები და შეიმუშაოს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. აგრეთვე, განახორციელოს ეგზ-ს არეალში არსებული გეოდინამიკური პროცესების შესწავლა და შეიმუშაოს შესაბამისი პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებები;
9. განახორციელოს ეგზ-ს ტრასის გეოლოგიური პროცესების მუდმივი მონიტორინგი, როგორც მშენებლობის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე;
 10. ეგზ-ს მშენებლობის დაწყებამდე, განახორციელოს ზოოლოგიური კვლევები. კვლევის შედეგები შესაბამისი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებების აღწერით წარმოადგინოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში;
 11. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის შედეგები მშენებლობის ეტაპზე წელიწადში ორჯერ, ხოლო ექსპლუატაციის ეტაპზე წელიწადში ერთხელ წარმოადგინოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში. მონიტორინგის შედეგად, საჭიროებისამებრ, შეიმუშაოს დამატებითი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები;
 12. სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე განსაზღვროს ჭრას დაქვემდებარებულ მცენარეთა რაოდენობა სახეობების მიხედვით. საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილ სახეობებთან მიმართებით ქმედებები განახორციელოს საქართველოს „წითელი ნუსხისა“ და „წითელი წიგნის“ შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად;
 13. მშენებლობის ეტაპზე უზრუნველყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულება;
 14. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში დასკვნის გადაცემა განახორციელოს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით;
 15. სამშენებლო სამუშაოების დაწყება და ეგზ-ს ექსპლუატაციაში გაშვება აცნობოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს.

IV. დასკვნა

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილი, შპს „ენერგოტრანსი“-ს 500 კვ ძაბვის ქსანი-სტეფანწმინდა ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობების დაცვით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

